

Plaatsingslijst

Archief

Archivalia J.J. ter Laak

Lijst gegenereerd op : 2021-12-04

Archiefnummer : 950

Archiefnaam : LAAK

Datering : 1961-1965 (1999)

Catalogus : [Archivalia J.J. ter Laak](#)

Katholiek Documentatie Centrum

Laatste archief wijziging : 2021-12-03

Ten Geleide

Johannes Jacobus ter Laak (1938-2009)

Jan ter Laak werd geboren te Didam. Hij volgde het gymnasium en de priesteropleiding van het aartsbisdom Utrecht en werd in 1963 tot priester gewijd. Hij werd benoemd tot pastor in Haaksbergen en studeerde daarnaast Klassieke talen aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. Van 1968 tot 1974 was hij secretaris van het Interkerkelijk Vredesberaad (IKV) en adjunct-secretaris van Pax Christi Nederland. Hij hielp in die tijd dienstweigeraars en deserteurs uit het Zuid-Afrikaanse leger en bedacht de jaarlijkse 'vredesweek'.

Daarna, tot 1983 was hij omroepastor voor de KRO. In dat jaar werd hij secretaris van Pax Christi Nederland. [Zie het KDC-archief van [Pax Christi Nederland, Katholieke Internationale Vredesbeweging.](#)] In 1987 werd hij ook voorzitter van het Bedrijfsapostolaat in het bisdom Utrecht. Andere functies van Jan ter Laak waren: lid van het bestuur van het Helsinki Comité, lid van de Alfred Moser Stichting van de PvdA, penningmeester van WCRP Nederland, medewerker van het politiek-cultureel centrum De Balie in Amsterdam, lid van het bestuur van de Stichting 'Moeder Theresa' Nederland.

Het IKV is een organisatie van negen kerken; Pax Christi moest het contact tussen de bisschoppen en het IKV onderhouden. Vanaf de jaren '60 richtte Pax Christi zich meer naar buiten en begaf zich in de politiek. Jan ter Laak hamerde er steeds weer op dat de koers onafhankelijk moest zijn van politieke partijen. Het leidde tot een conflict met de KVP.

In zijn werk voor IKV en Pax Christi onderhield Ter Laak de contacten met de vredesbewegingen in Oost-Europa. Hierbij moest een delicaat evenwicht gezocht worden. Om de Oost-West tegenstelling te doorbreken moest hij ook samenwerken met officiële communistische vredesbewegingen als de Berliner Konferenz en de Christelijke (Praagse) Vredesconferentie die zich alleen richtten op ontwapening van het westen. Hij was zich bewust van de infiltratie van de communistische staten in vredesbewegingen in oost en west. IKV en Pax Christi werden hierom in Nederland gewantrouwd door tegenstanders van de vredesbeweging. Na de Praagse Vredesbijeenkomst in 1985 wilden Pax Christi en IKV zich losmaken van deze organisaties en alleen nog werken met bewegingen als Charta '77, die zich richtten op tweezijdige ontwapening en mensenrechten. Ter Laak kreeg zo ook contacten met dissidenten als Václav Havel. Na het verloren kruisrakettendebat maakte hij vele reizen naar conflictgebieden als Afghanistan, Brazilië, Zuid-Korea, Columbia, Bosnië, het Golfgebied en Tsjetsjenië. Als 'reiziger in vrede' zette hij zich overal onvermoeibaar in voor rechtvaardigheid, vrede en voor slachtoffers van mensenrechtenschendingen.

In 1996 trad Ter Laak af als voorzitter van Pax Christi en werd hij tot de lekenstand teruggebracht als gevolg van beschuldigingen van seksueel misbruik van enkele hulpzoekers in de tijd dat hij omroepastor was. In Trouw, NRC en het Parool werd kritisch geschreven over de aantijgingen, maar zijn positie was onhoudbaar geworden. Het was zeker ook een persoonlijke tragedie voor een man die geen geheim meer maakte van zijn homoseksualiteit. Hijzelf noemde het "10 procent stomiteit en 90 procent chantage". Sommigen namen het voor hem op en spraken van karaktermoord, moderne heksenwaan en 'een anti-homo actie' van de katholieke kerk. Het ging niet om minderjarigen maar om volwassenen. Als hulpvrager hadden die zich echter wel in een zwakkere positie bevonden.

Jan ter Laak overleed in 2009 aan kanker.

Bron: KDC Knipselcollectie

1-3. **Stukken betreffende zijn artikel "Revolutionair zonder het te weten. Studentenopstand in Rijsenburg 1961" bestemd voor #Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum 1998#** ca. 1961-1963, 1965, 1999, z.j
Bevat 3 stukken

1. **Concept-versie. 1999, 1 stuk** 1999

2. **Reacties van derden op concept-versie. 1999** 1999

3. **Documentatie. ca. 1961-1963, 1965, z.j** 1961-1963, 1965, z.j